No. 2922 Woensdag 9 Febr. 1938 55ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt elke Woensdag en Zaterdag
Abonnementsprijs voor het gebiedsdeel
fl. 2.— per kwartaal bij vooruitbetaling.

Redactie: St. Elisabeth's Gasthuis Tel. 292
Administratie: St. Thomas-college Tel. 550
Uitgever: W. J. A. Donders.
Drukkerij van het Vicariaat.

Voor het Buitenland fl. 10.— per jaar
Afzonderlijke nummers fl. 0,10

Z. K. HOOGHEID PRINS BERNHARD MAAKT MET ZIJN BROER EEN WANDELING IN DE NABIJHEID VAN HET PALEIS TE SOESTDIJK.

R.K. Centraal Bureau voor Jeugdorganisatie.

Van het Bestuur van dit centraal Bureau ontvingen we een exemplaar van het „Reglement voor de Katholieke Jeugdbeweging in het Apostolisch Vicariaat van Curaçao."

Het Bestuur schrijft daarbij:

Wij hopen dat dit reglement de oplossing zal wezen voor verschillende moeilijkheden en vragen, die er de laatste tijd rondom de jeugdorganisatie zijn gerezen.

Niettemin komt het ons goed voor U hieronder nog een aantal concrete mededelingen te doen:

1. Het bestuur van de Jeugdcentrale bestaat momenteel uit de volgende personen:

Pater A. I. de Bruyn O.P., Voorzitter;
Mr. S. W. van der Meer, Secretaris;
J. M. P. Kroon, Penningmeester;
Pastoor M. van den Elsen O.P. Pastorie St. Anna;
Pastoor A. van Rooy O.P. Pastorie Sta. Familia;
Pastoor A. Gallé O.P. Pastorie Pietermaai;
Frater Arnoud Hoofd St. Jozefschool Pietermaai;
Frater Johannes de Deo, Hoofd St. Vincentiusschool Otrabanda.

Het kantoor van de Jeugdcentrale is gevestigd: Conscientiesteeg No: 35, Otrabanda. Telefoon 728. Postbus 6.

2. Volgens artikel 1 van het reglement, ressorteren **alle** bestaande jeugdorganisaties in het Vicariaat onder de Jeugdcentrale, dus ook de congregaties, de interparochiële jeugdverenigingen, de katholieke soprtclubs voor de jeugd, de **jeugdverenigingen buiten het eiland Curaçao. Hoe ver dat „ressorteren" zich uitstrekt,** is een tweede vraag die naar gelang de aard der vereniging, hare financiële middelen en de plaats harer vestiging moet worden opgelost.

3. Volgens lid 2 van artikel 2 treedt de Jeugdcentrale op namens afzonderlijke jeudverenigingen, indien deze zich willen wenden tot den Apostolischen Vicaris, het Gouvernement, het publiek, of particulieren.

4. In verband met artikel 8 sub. wijzen we erop, dat momenteel door de Jeugdcentrale wordt uitgegeven het Papiamentse 14-daagse blad voor jongens en meisjes „Ala Blanca". Voorts heeft de Verkennersbeweging eigen Nederlandse bladen voor welpen en verkenners, voor voortrekker en voor verkennersleiders (resp. Goudland, Voortgang en de R.K. Verkennersleider); de Jonge Wacht heeft voor de leden en aspiranten „De Jonge Wacht" en voor de leiders „De R.K. Jeugdleider".

Wat betreft de Jonge Wacht, verleent de Jeugdcentrale in zo verre zijn medewerking bij de lectuurverspreiding, dat zij bij wijze van subsidie de kosten van de leidersbladen draagt en het Jonge Wacht-tijdschrift **voorlopig** zelf bestelt en aan de Jonge Wacht-afdeling verstrekt zonder uit de contributie der leden terugbetaling van abonnementsgelden te vorderen Zodoende wordt de kas van deze afdelingen indirect gesteund.

5. De taak van de parochiële (en plaatselijke) besturen is een algemene. Zij omvat ook de vrouwelijke jeugdbeweging en de algemene lijnen van verkennerij in de betrokken parochie. Uit het feit, dat de vrouwelijke jeugdbeweging in haar allereerste beginstadium is, en de verkennerij krachtens haar aard tamelijk zelfstandig is, zou het voor de drie parochies in Willemstad kunnen lijken, alsof de „parochiële besturen" (die momenteel in de parochie van St. Anna en San Mateo reeds bestaan) speciaal voor de Jonge Wacht zouden zijn opgericht.

Dit is nu niet het geval, al geeft in deze omstandigheden De Jonge Wacht natuurlijk verreweg het meeste werk.

De taak der parochiële besturen is dus meer belangrijk dan omvangrijk, aangezien **zij zich niet tot de directe jeugdbeweging (het jeugdleiderschap) uitstrekt.**

Haar fininciële taak (3 d) is dan ook uitsluitend een van **algemene** aard, hoewel er voorlopig in het geheel geen bezwaar tegen is, dat bijv. het penningmeesterschap van het parochiële bestuur samenvalt met het kassierschap van de Jonge Wacht, juist om hun (toevallige) samenhang in deze omstandigheden.

6. Een van de bronnen van inkomsten van de par. besturen bestaat uit subsidies van de Jeugdcentrale. De Jeugdcentrale zal zich voor het geven van **aanwijzingen** (art. 17) voor de boekhouding rechtstreeks met de penningmeesters in verbinding stellen.

De bepaling van art. 17, tweede lid, geldt **niet** voor het begrotingsjaar 1938. **Wel zou de Jeugdcentrale het op prijs stellen vóór 15 Februari van ieder parochieel bestuur en van ieder verenigingsbestuur een kort verslag te ontvangen over de wederwaardigheden op organisatorisch en zo mogelijk ook financieel gebied in de parochie (vereniging).)**

8. Daar de Jeugdcentrale officieel alleen te maken heeft met parochiële besturen en met diocesane besturen (art. 13 c.), gaat subsidieverstrekking aan een parochiële afdeling (bijv. aan een parochiële afdeling van de Jonge Wacht) via het parochieel bestuur (art. 18, 2de lid).

Herinnerd worde hierbij aan de boven uitgesproken wenselijkheid tot voorlopige combinatie van het penningmeesterschap van de par. afdeling en dat van de Jonge Wacht.

Het is wegens condities gesteld door de Loterijbond „Fortuna", niet geoorloofd aan de Verkennerij subsidies te verstrekken uit gelden van de Jeugdcentrale, afkomstig van genoemde bond.

9. Artikel 19 betreft **niet** de leiders van Verkenners of Jonge Wacht, doch alleen clubs van algemene aard. Het tweede lid, behoren tot de taak van het parochieel bestuur, begrijpt in zich ook leiders van de Verkennerij en eventuele leidsters van de vrouwelijke jeugdbeweging.

10. De congregatie, als het beste middel tot verzorging van de geestelijke belangen der jeugd in de huidige omstandigheden, wordt beschouwd als het uitgangspunt van de gehele jeugdbeweging, op het lidmaatschap van de congregatie wordt ten sterkste aangedrongen ‚vooral bij de leden van De Jonge Wacht, Verkennerij, St. Jozefkring, ontspannings- en sportverenigingen, behoudens voor zover de leeftijd een beletsel zou vormen.

11. De regels van de Verkennerij zijn te vinden in „Regels van het spel van verkennen" verkrijgbaar bij het Hoofdkwartier van de katholieke verkenners, 2de van de Boschstraat 4?, Den Haag à *f* 0.30.

De K.P.V. van Curaçao zijn aangesloten bij het Hoofdkwartier van de Katholieke Verkennerij in Nederland, en daarom ook gebonden aan internationale bepalingen

12. Een reglement voor De Jonge Wacht is nog niet vastgesteld. Voorals-nog gelden de bepalingen van het ‚Handboek voor de Jonge Wacht", voor zover nodig aangepast aan de Curaçaose omstandigheden. Het handboek is verkrijgbaar bij de Verkoopcentrale Laan Copes van Cattenburgh 127, Den Haag tegen *f* 0.90.

Het Diocesaan bestuur treedt tijdelijk op als bemiddelaar in costuumleveranties, welke de afdelingen van de Jonge Wacht met het Diocesaan bestuur maandelijks zullen verrekenen.

In tegenstelling tot de meer onafhankelijke Verkennerij staan de afdelingen van de De Jonge Wacht financieel in contact met en onder controle van de par. besturen; dus geeft De Dioc. Jonge Wacht daarin geen taak (art. 25 3de lid).

13. Aan art. 26, de organisatie van meisjes is bereids 'n begin van uitvoering gegeven. Een dames comité is gevormd onder leiding van Mej. Wouters, dat zich momenteel terzake oriënteert.

14. Ten slotte behoort **ieder** verzoek om subsidie of andere materiële steun aan de Jeugdcentrale **schriftelijk** en **gemotiveerd** te worden ingediend. Op mondelinge verzoeken kan geen acht worden geslagen.

Ons Bestuur vertrouwt met het bovenstaande voldoende duidelijk te zijn geweest. Gaarne is het evenwel bereid zo nodig nadere inlichtingen te verstrekken.

Wij hopen dat dit reglement een stap verder moge betekenen in de richting van verheffing van de jeugd in ons gebiedsdeel.

Met hoogachting en vriendelijke groet.

Pater A. I. de Bruyn, Voorzitter
Mr S. W. van der Meer, Secretaris

De loonarbeid der gehuwde vrouw.

„Twee reactionnaire congressen"

De dames van de Open Deur Internationale zijn zeer verbolgen over onze pogingen ten bate van het gezin.

Het Congres „De Moeder in het Gezin" en het Congres van het Internationale Christelijk Vakverbond worden gebrandmerkt als „twee reactionnaire Con**gressen".**

Zij weten er het volgende van te vertellen:

„Er zijn korteilngs weer pogingen ondernomen, om de vrouw in het gezin terug te voeren en haar opnieuw tot de oude afhankelijke positie te verlagen. Dit was het werk van twee congressen, die in de loop van verleden zomer te Parijs plaats vonden. In Juni werd het congres „De Moeder in het Gezin" gehouden. Om te verhinderen, dat moeders buiten hun huisgezin werk zoeken, werden resoluties aangenomen, die aandrongen op verhoging van de gezinstoelagen. Ook werd daarin aangespoord om, bij 'plaatsing van arbeidskrachten, de voorkeur te geven aan vaders van gezinnen en hun een minimumloon te verzekeren, dat overeenkomt met de behoeften van hun gezin. Het congres gaf tevens in overweging te zorgen, dat bureaux voor beroepskeuze de jonge meisjes afwenden van die beroepen, welke schadelijk zijn voor het moederschap.

„De christelijke vakbeweging heeft in haar congres van September eveneens het stelsel der kindertoelagen gesteund. Het congres verlangde bovendien, dat de vakbeweging moet streven naar maatregelen ter „bevrijding" van de gehuwde vrouw uit de loonarbeid.

„Merkwaardig is het, dat men, „ter bescherming" van de vrouwen, hun de industriële arbeid verbiedt, deze arbeid ook bij moederschap verbiedt en hun dan een „rusttijd toekent, terwijl men van „bevrijding uit de loonarbeid" spreekt, wanneer men de fabrieksarbeid aan de gehuwde vrouw wil verbieden. Waarlijk, zo de taal ons niet is gegeven, om onze gedachten te verbergen, dan dient zij toch vaak, om feiten te maskeren."

Deze dames, die niet weten, wat fabrieksarbeid is en zich aanmatigen, te spreken namens de arbeidsters, terwijl deze van een Open Deur Internationale nooit gehoord hebben, houden er een heel eigenaardige mentaliteit op na.

Zij weten niets van de betekenis van het gezin voor het gehele maatschappelijke leven.

Zij weten niets — of doen alsof zij niets weten — van de vreselijke uitbuiting van de arbeidsters in de 19de eeuw, die den wetgever ertoe bracht, de eerste beschermende maatregelen voor de vrouwenarbeid te treffen.

Zij schijnen niet te weten, dat zelfs nu nog het loonpeil in verschillende takken van nijverheid bepaald wordt door de lage lonen, die door vrouwen zonder gezinslasten aanvaard kunnen worden.

En dan durven zij — met het oog op de maatregelen, die door de Verenigde Staten getroffen zijn om de vrouwen een minimumloon te verzekeren — nog te zeggen:

„De arbeidsters der Verenigde Staten worden bij hun strijd om het bestaan in een minderwaardigheidspositie geplaatst door het feit, dat **hun concurrenten** vrij zijn, tegen **lagere prijzen** te werken."

De arbeid van de gehuwde vrouw in Frankrijk.

(ICV) Lange tijd waren het uitsluitend de christelijke kringen — waar de rechten van het gezin geëerbiedigd worden — die de volle ernst van het vraagstuk betreffende de fabrieksarbeid van de gehuwde vrouw begrepen hebben.

Gelukkig begint men nu ook in andere kringen de betekenis van dit probleem in te zien.

Ditmaal halen wij een Frans blad „La République" aan dat zeer zeker niet tot een der onzen behoort en waarin Mevrouw Suzanne Sailly-Lainé een interessant artikel schrijft, dat van een andere mentaliteit getuigt en bovendien belangwekkende gegevens verstrekt:

„Het gaat hier om een zeer belangrijk vraagstuk, waarvan de betekenis reeds te lang is ontsnapt aan de aandacht van de „linkse" partijen, maar dat daarentegen met de grootste nauwlettendheid wordt gevolgd door de verschillende katholieke sociale organisaties, zoals de K.A.J., de „Union feminine civique et sociale", de christelijke vakbeweging enz.

Men realiseert zich niet voldoende, dat **in Frankrijk** de arbeid van de gehuwde vrouw het meest **verbreid** is: deze bedraagt **24,2% van de vrouwelijke bevolking** en 39,6% van de totale bevolking. Dat wil zeggen, dat bijna **6 millioen** vrouwen verplicht zijn, om hun woning en hun kinderen te verlaten — of geen kinderen te hebben — om buitenshuis te gaan werken.

Invloed van de vrouwenarbeid op het geboortecijfer. Deze toestand oefent een noodlottige invloed uit op het geboortecijfer, dat daardoor een aanmerkelijke daling vertoont; statistieken wijzen uit, hoe klein het aantal kinderen is van gehuwde vrouwen, die buiten het gezin arbeid verrichten. Bij de „C.P.D.E." zijn er van de 346 vrouwelijke bedienden slechts 4 moeders met 3 kinderen, 21 moeders met 2 kinderen, 71 moeders met 1 kind. In totaal dus 125 kinderen.

Ook in Noord-Frankrijk, dat vroeger een zeer hoog geboortecijfer had, loopt dit cijfer terug en bereikte te Rijssel in 1926 26,3% en in 1930 20%. Van 43,7% in 1905 daalde het in de industriestad Halewijn tot 17% in 1929.

In een gemeente waren er van de 470 arbeidersgezinnen, waarvan de moeders werkten, 228 zonder kinderen en 180 met slechts één kind. 408 van de 470 gezinnen hadden dus een of geen kind.

In een andere gemeente, waar ook de moeders werkten, waren er van de 125 gezinnen 110 met slechts een of heel geen kinderen.

Dezelfde toestand heerste er bij 44 van de 47 gezinnen in de banlieue van Roubaix. In 27 fabriekslokalen met 1.316 arbeidsters, waren er 473 gehuwde vrouwen, die samen 295 kinderen hadden.

De gezondheid der moeders. Uit de statistieken blijkt ook, hoe verwoestend de invloed is, die de arbeid van de gehuwde vrouw op haar gezondheid uitoefent. Van de 260 werkende moeders waren er 60 door overspanning verzwakt, 39 leden er aan ziekten, voortspruitend uit de aard van hun werk: 10 hadden een abnormale bevalling.

Een te Breslau ingesteld onderzoek wees uit, dat in 101 districten met 14.521 arbeidsters 42% stoornissen bij zwangerschap, vroege geboorten en miskramen vermeld werden.

Een onderzoek van de ‚Union féminine civique et sociale" toonde aan, dat er 153 per 1000 Franse arbeidsters ziek zijn, terwijl er per 1000 arbeiders 101 zieken voorkomen.

Voorts bleek eruit, dat het aantal miskramen bij fabrieksarbeidsters **zesmaal** en bij arbeidsters aan de machine **zestienmaal** zo hoog was als normaal voorkomt.

Kindersterfte. De kindersterfte wordt eveneens zeer sterk door de arbeid van de moeder beïnvloed. In de omgeving van Rijssel bedraagt het sterftecijfer voor kinderen beneden 1 jaar 6% bij moeders zonder beroep en 12% bij werkende moeders.

In België noemde Dr. Gilbert voor de bij het onderzoek betrokken fabrieken en ondernemingen een kindersterftecijvan 39,81%.

Een onderzoek in Amerika leverde een kindersterftecijfer van 24.41% op.

Uit de resultaten van een in Frankrijk ingesteld onderzoek kon worden vastgesteld, dat de kindersterfte al naar gelang de moeder buitenshuis werkt of niet, tussen 12 en 14% en tussen 4 en 8% schommelt."

De loonarbeid van de gehuwde vrouw in Nederland.

(ICV) In socialistische kringen is op dit punt een zwenking in de mentaliteit waar te nemen.

Kort geleden werd er in een bijeenkomst van de socialistische vrouwen van Nederland een discussie gehouden over de economische onafhankelijkheid van de gehuwde vrouw. Het orgaan van de socialistische landarbeiders „Verenig U", nam daarbij op de volgende wijze stelling tegen de door de inleidster, Mevrouw Wibaut, en andere verkondigde theorieën:

„En waarop komt de beroepsarbeid van de gehuwde vrouw neer, behalve dan in de hoogste kringen? Op hard werken in loonslavernij en op de loondruk. Loondruk, ook voor haar eigen mannen.

Dat moest niet zo zijn, maar zo is de werkelijkheid.

Alleen in de hoogste kringen kan de vrouw die beroepsarbeid verricht, door het hogere salaris goede hulp krijgen voor de verzorging van huishouden en kinderen.

De arbeidersvrouwen bedanken dan ook feestelijk voor beroepsarbeid, en waar die wèl gedaan wordt (landarbeid, fabrieksarbeid), komen de vrouwen er niet toe, omdat zij zich dan zo heerlijk onafhankelijk van en volwaardig aan den man gevoelen, maar uit bittere armoe.

Als het even kan, blijven zij in hun huisje en geven er verre de voorkeur aan, zelf hun huishouding en kinderen te verzorgen; en taak, die moreel minstens gelijkwaardig is aan de beroepsarbeid van haar man en die zeker niet lager gewaardeerd behoeft te worden."

De nieuwe Eindhovense sterrenwacht.

EEN BELANGRIJKE AANWINST VOOR STAD EN LAND.

Het is thans ruim een jaar geleden, dat Z.K.H. Prins Bernhard de eerst steen legde voor het Eindhovense Sterrenkundig Observatorium. Zoals bekend is, werd deze sterrenwacht door Dr. A. F. Philips aan de Afdeling „Eindhoven en Omstreken" der Ned. Vereniging voor Weer- en Sterrenkunde, die in Januari 1935 werd opgericht, ten geschenke gegeven.

Toen de leden destijds besloten zelf een telescoop met een 30 cm spiegel te bouwen, vonden zij de N.V. Philips bereid het materiaal voor de spiegel ter beschikking te stellen. Met het slijpen van deze spiegel, een zeer nauwkeurig geduldwerk, was men vrijwel gereed, toen men voor de aanschaffing van het mechanisch gedeelte van de telescoop en het hiervoor benodigde observatorium op grote financiele moeilijkheden stuitte.

Door de milde gift van Dr. A. F. Philips, welke behalve het benodigde instrumentarium, een geheel observatoriumgebouw inhield, werden deze moeilijkheden boven alle verwachting opgelost. De gemeente Eindhoven stelde in een gunstig gelegen gedeelte van het Stadswandelpark bovendien de nodige bouwgrond beschikbaar.

He nieuwe observatorium en zijn uitrusting.

Nog vóór de zomer verhief zich de aluminiumgrijze koepel van de 20 m hoge lichtblauwe toren boven de groenbottende bomen van het fraaie Eindhovense Stadswandelpark. Het gebouw van de Dr. Philips Sterrenwacht, uitgevoerd naar het ontwerp van Ir. Kalff, is uit baksteen vervaardigd, welke, om een zo groot mogelijke warmte-reflectie te verkrijgen, licht geverfd werd.

Bij de bouw van dergelijke observatoria wordt meestal een afzonderlijke fundering van gebouw en kijker toegepast. In dit geval steunt de kijker door middel van gewapend betonbalken direct op de muur van het gebouw; trillingen veroorzaakt door het lopen op de koepelvloer, kunnen echter niet rechtstreeks op het instrument worden overgebracht, daar de vloer van de observatiekamer door viltmateriaal van de muren geïsoleerd is.

De fundering van het gebouw bestaat uit een betonnen grondplaat ter dikte van 20 cm, aangebracht op de uit zand bestaande bouwlaag. De diameter van deze plaat is ruim 1½ meter groter dan de daarop aangebrachte eigenlijke fundering. De zo gefundeerde muren zijn er op berekend, het instrumentarium te dragen zonder dat hinderlijke trillingen optreden.

Het gebouw omvat vier boven elkander gelegen vertrekken, waarvan de eerste geheel stofvrij is uitgevoerd en voor het slijpen en polijsten van de definitive 50 cm spiegel gebruikt zal worden.

Daarboven bevind zich een dubbelhoge kamer met officieler karakter, de erehal. De volgende verdieping is ingericht als werkkamer en bibliotheek, terwijl hier ook het drijfwerk van de telescoop is ondergebracht. Daarna volgt de eigenlijke observatiekamer, waar de grote telescoop op een betonnen voetstuk is opgesteld en door het openschuifbare segment in de koepel de loop der hemellichamen volgen kan.

Deze koepel, die een diameter van ongeveer vijf meter heeft, is door middel van een rail en van kogellagers voorziene rollen geheel draaibaar. Ondanks het enorme gewicht van 1800 kg. kan men hem gemakkelijk met één hand bewegen. Aan de koepel bevindt zich een metalen sleepring met geaard contact, waarop de bliksemafleiders zijn aangesloten.

Ook aan de outillage van het gebouw is zeer veel aandacht besteed. Zo is er o.a. een donkere kamer aanwezig, die het mogelijk maakt de fotografische opnamen ter plaatse af te werken. Het smeedijzeren verlichtingsornament in de ontvangkamer, een geschenk van de afdeling Eindhoven aan het Observatorium, verdient eveneens vermelding. Het bevat een symbolische voorstelling, waarin de zon, de maan en figuren uit de dierenriem zijn afgebeeld. Voorts is er o.m. voor den nachtelijken waarnemer voor slaapgelegenheid gezorgd, beschikt men er over electrische verwarming, enz.

De bouw van de telescoop.

De nieuwe telescoop van het Eindhovense observatorium is ontworpen voor een spiegel met een middellijn van niet minder dan 50 cm en een brandpuntsafstand van 325 cm. De reeds vervaardigde spiegel van 30 cm zal slechts provisorisch in de kijker worden ingebouwd en gebruikt worden tot men met het polijsten van de nieuwe grote spiegel gereed is. De telescoop behoort tot de allergrootste van ons land.

Het gebeurt maar zelden, dat men in de gelegenheid is, de bouw van zulk een grote telescoop gade te slaan. In de Philipsfabrieken, waar het mechanische gedeelte van de telescoop vervaardigd is, heeft men zeker wel meer gelegenheid technische precisie te bewonderen! Dit alles -- het moge dan wellicht even moeilijk zijn — heeft ons toch nog niet die indruk van zo hoog opgevoerde nauwkeurigheid gegeven als nu de telescoop. Een millimeter is hier niet langer „maar een millimetertje", doch een „afstand", die men met duizend „forse micronstappen" afpast. Een vergissing van één millimeter zou even noodlottig zijn als wanneer men op een landkaart van Europa Engeland vergeten zou.

Maar van de grootte der technische moeilijkheden krijgt men eerst recht een indruk, wanneer men bedenkt, dat naast duizendste van een millimeter duizenden kilogrammen aan gewicht voorkomen. De vier meter hoge telescoop weegt n.l. meer dan 1500 kilogram. De kijker zelf hangt aan een as met een diameter van ruim tien centimeter. Bij normale temperatuur bedraagt de speling van deze as in het kogellager een zesduizendste millimeter, excentriciteit bij geheel horizontale stand van de kijker een duizendste millimeter. Nog kleiner zijn de afwijkingen van de tandraderen, waarmede de telescoop wordt aangedreven. De gang van het gehele mechanisme is daarbij zo soepel, dat een kleine gramofoonmotor voldoende is om de kijker voort te bewegen. De snelheid van de voortbeweging wordt geregeld door een speciale klok, die de telescoop nauwkeurig volgens de verplaatsing van de sterren aan de hemel van stand doet veranderen. De instelling op een bepaald hemellichaam blijft dus automatisch gehandhaafd.

De gehele telescoop werd in de Philipsfabrieken zelf ontworpen en uit gevoerd. Met deze telescoop zal ongeveer een 650-malige vergroting bereikt kunnen worden. Bij een dergelijke vergroting vult een klein gedeelte van de maanschijf reeds geheel het beeldvlak!

De telescoop is verder ingericht voor fotografische doeleinden.

Het nieuwe spiegelprocédé.

Reeds eerder had men met succes beproefd om de „chroomijzerlas" een door Philips, vooral in de zendlampentechniek toegepaste verbinding tussen metaal en glas, ook bij de vervaardiging van telescoop-spiegels te gebruiken, waarbij men als volgt te werk gaat. Eerst wordt een metalen geraamte geconstrueerd met de vereiste diameter. Daarop wordt dan bij zeer hoge temperatuur een glazen plaat gelast, die geheel het oppervlak van het metalen frame bedekt. Deze methode biedt vele belangrijke voordelen t.o.v. geheel uit glas vervaardigde spiegels.

Na afkoeling wordt de glaslaag geslepen en gepolijst. Dit is een zeer moeilijk, nauwkeurig en tijdrovend werk, dat door leden van de afd. Eindhoven werd verricht. Op het gepolijste en in de juiste vorm gebrachte spiegeloppervlak wordt dan een aluminiumlaagje aangebracht met zeer hoog lichtreflecterend vermogen.

Deskundige medewerking.

Wat de wetenschappelijke waarde van het nieuwe observatorium betreft, deze wordt ongetwijfeld gewaarborgd door de medewerking, niet alleen van verschillende deskundige leden der betreffende sterrekundige vereniging, doch ook door de medewerking van prominente beroepsastronomen in het curatorium der Stichting. Het observatorium zal in de allereerste plaats gebruikt worden voor het uitwerken van nieuwe waarnemingsmethoden, onder toepassing van de nieuwste technische vindingen.

ALGEMEEN POLITIEK OVERZICHT

Er is heel wat geschreven en ook heel wat gefantaseerd in de buitenlandse pers inzake de verschillende mutaties, welke de laatste week op 4 Februari in de Duitse regering hebben plaats gehad.

Er werd zelfs medegedeeld dat de chef van de staf von Fritz geëxecuteerd was; Neurath in een concentratiekamp was opgesloten en men von Blomberg had laten vluchten en hem de boodschap achterna gegeven om niet weer in Duitsland terug te keren.

Door de Duitse regering worden al deze berichten ten stelligste ontkend; maar de berichten van de officiele Duitse bureaux zijn nog wel zo ongeloofwaardig als de fantasiëen van de Franse of Engelse berichtgevers.

Reeds de vorige week hebben we de aandacht erop gevestigd dat Duitsland met zijn strenge censuur op de berichtgeving zelf oorzaak is dat er zoveel om het Duitse Naziregime gefantaseerd wordt. En wanneer we dan verder de uitermate vriendelijke afscheidsbrieven lezen van Hitler aan een Schacht, een van Neurath en van Blomberg, dan wordt het vertrouwen in de oprechtheid van het Duitse Naziregime niet bijzonder groot. Want dit is de laatste dagen wel heel duidelijk gebleken, dat al die mutaties van 4 Februari tot doel hebben gehad de gehele regering Nationaal socialistisch te maken en een opruiming te houden onder alle mannen die nog niet voor 100% dit waren.

Met bijzondere voorkeur werd door de Duitse Radio de buitenlandse pers vermeld, die hierop de aandacht had gevestigd. Toch had Hitler in de genoemde afscheidsbrieven met geen enkel woord van deze oorzaak melding gemaakt.

Voor de buitenwereld zeker lijt 't of 't Nationaal Socialisme thans oppermachtig is in Duitsland; maar of ook inwendig het Duitse Rijk zo sterk van die geest is doordrongen? De geest kan men niet met geweld overmeesteren. En we geloven dan ook niet dat de Joden, de katholieken, het leger, het socialisme en het communisme door het Nationaal socialisme zijn overwonnen.

Sterke anti-nazikrachten sluimeren in het huidige Duitsland, totdat eenmaal de geschikte man opstaat. die deze krachten weet te mobiliseren en met succes weet aan te voeren tegen het huidige systeem. Wanneer en zelfs of deze man ooit komen zal?

We vermoeden dat tengevolge van de huidige politieke spanning de geloofsvervolging weder enige dagen van rust zal hebben. Maar toch wordt ook weer de volle aandacht op de kerkstrijd geworpen door het proces tegen de oud duikboot commandant Ds. Niemoller, die zich als predikant nog wel zo dapper gedragen heeft als tijdens de oorlog. Niemoller zit reeds 6 maanden gevangen en zal thans voor het gerecht komen, wat zeker een week of drie zal duren. Maar het proces zal met gesloten deuren worden behandeld. Van Duitse zijde zal men zeggen, omdat het een zaak van hoogverraad is, maar wij geloven eerder, omdat deze zaak het daglicht niet verdragen kan.

Nog op andere wijze is Duitsland deze dagen in opspraak gekomen n.l. als grootste wapenleverancier van China.

Des te merkwaardiger, omdat Duitsland een soort van verdrag heeft met Japan. Hirota de Japanse minister heeft zich in de vorige week beklaagd over deze wapenleveranties, zonder Duitsland echter te noemen.

En in politieke kringen verwacht men dan ook zelfs dat Japan zich weer van Duitsland los zal maken. Feitelijk is Japan het ook alleen maar eens met Duitsland in zover het communisten bestrijdt, maar moet van het fascisme zelf niets hebben.

Staat hiermee misschien ook in verband de terugroeping van de Duitse gezant in Japan?

De oorlog in het Verre Oosten begint meer en meer de aandacht te vragen der grote mogendheden, die er blijkbaar nu meer en meer spijt over krijgen, het kwaad niet in den beginne, op de Brusselse conferentie, met grotere karcht bestreden te hebben.

Engeland en Frankrijk en Amerika hebben aan Japan om opheldering gevraagd ten aanzien der nieuwe Japanse vlootplannen, waarop Japan heeft geantwoord, dat het geen grote schepen bouwen zal, maar verders lijkt het antwoord veel op zoiets van „overigens doe ik wat ik wil."

Ook de Middellandse zee blijft ernstig de aandacht gaande houden der grote mogendheden, heel bijzonder van Engeland en Frankrijk. De non-interventie, zoals we reeds geschreven hebben, haalt niets uit en daarom gaat de piraterij daar zijn gang.

Wat toch feitelijk de grote mogenheden ook doen. Want nog maar steeds blijkt Frankrijk door te gaan met zijn grenzen open te houden voor alle mogelijke contrabande en Engeland steunt op gelijke manier, doordat het gezorgd heeft dat enkele producten, zoals olie, niet op de lijst der contrabande is geplaatst, omdat het daarmee grote sommen verdienen kan.

We kunnen misschien oppervlakkig lelijk kijken tegen landen als Italië die met de Abessynië deed wat het wilde; als Japan, die met China al even onrechtvaardig handelde; als Duitsland dat overeenkomsten breekt en concordaten schendt; de grote mogenheden zijn feitelijk geen haar beter. Het is alles onrecht en bedrog en daarom is de huidige politieke toestand zo verward en zo onzeker en vol van grote gevaren.

Bonairiaanse Krabbels

Vrijdag 4 Februari.

Enige uren na het krieken van de dageraad zit ik in mijn stille studeerkamer achter een pittige pijp eventjes plezierig te pijnzen. Twee kostelijk vrije dagen.

Terwijl Curaçao der feestdagen zat is, voelt zich Bonaire nog zo nuchter als een kalf. Wij slaan er hier vandaág pas te feestsikkel in, dat is te zeggen vanmiddag om vier uur; de huidige dag van heden is dus maar een aanloopje op de grote dag van morgen.

De versieringen, die men van plan was aan te brengen, zijn uitgevoerd, al is dan ook de voorzitter van de feestcommissie zelf in de lichtpalen geklommen, om te herstellen wat de werklui wat al te onhandig hadden verricht. Mijnheer Gerharts doet weer het grootste stuk van het werk; als we die man niet hadden, zou er van feestvieren al bedroefd weinig terecht komen. Hulde.

Vanmorgen was het druk in de kerk, zoals altijd met Eerste Vrijdag. De vrije dag heeft er voor gezorgd dat ook een volle kerk met kinderen het feest kon mee vieren, ondanks de donkere luchten, die nu en dan het landschap besproeiden. De regentijd schijnt maar moeilijk afscheid te kunnen nemen; in Januari zijn we nog al ettelijke keren een halve regendag tegen het lijf gelopen; de regenbakken hebben er hun buik al lang van vol.

Afscheids-kampvuuravond.

Omdat het nog lang duurt eer het vier uur is, zal ik me zelf maar op een sigaar tracteren en wat vertellen van het feit, dat hier nog nooit is voorgevallen zo lang de wereld bestaat; ik bedoel de afscheids-kampvuuravond, gegeven door de padvinders aan hun beminde Oubaas van Geffen.

Na de Rally, het aansteken en zegenen van het kampvuur, dat nu zijn beste beentje vooruit zette, blijkbaar om goed te maken, wat het de vorige keer verknuppeld had, klonk krachtig en prachtig het padvinderslied over de vele aanwezigen, waaronder ook de Hoogedelgestrenge Heer Gezaghebber. De Oubaas trad naar voren om zijn spijt te betuigen, dat hij verplicht was al te vroeg afscheid te nemen van zijn werk en zijn jongens, die hem dierbaar zijn geworden in de zeer korte tijd, dat hij op Bonaire is geweest. Hij betuigde zijn hartelijke dank voor de algemene en onbaatzuchtige medewerking en droeg de leiding over aan de Hopman en de Akela, hen aansporend met hart en ziel voor de padvinderij te blijven werken.

Als de patrouilleleiders Eppie Zeilstra en Keesje Martinus met hun assistenten, alsmede de gidsen en hun helpers geïnstalleerd zijn, volgen een reeks van speechen, afgewisseld met liedjes, yells en aardige voordrachten. De Hopman, de Akela, de voorzitter van de Groep, de beide kleine welpengidsen, het afscheidslied, allen en alles jammert om het vertrek van hun beminde Oubaas, die door zijn vriendelijke gelijkmoedigheid, wijze strengheid en bekwame ijver zulk een grote vriend en broer van hen geworden is. Zij betuigen hem onverholen hun genegenheid en dankbaarheid en beloven oprecht hun best te zullen doen, voort te gaan op de weg door hem aangewezen. Als gedachtenis wordt de Oubaas een schilderij aangeboden.

Leve ons nieuw Prinsesje.

Dat mocht natuurlijk niet vergeten worden. „Jongens", zo ving de jeugdige redenaar aan met kloeke stem: „Heb jullie al gehoord dat er en Prinsesje is geboren?" Maar hij beurde ze; dat wisten de kanakken nog wel; dat wisten de ezels en de geiten nog wel. Maar onverstoord ging het verder: „Het blijde nieuws was als manna voor mijn lichaam en balsem voor mijn ziel". „Goed zo, goed zo". Nu kwamen de wensen los, telkens onderbroken door luide instemmingen. Decaliters van gezondheid, hectoliters van wijsheid en verstand, kubieke meters van geluk en voorspoed, slechts deciliters van ziekte. „Nog minder, goed zo", centiliters van tegenspoed en milliliters van verdriet en lijden. „Nog minder, goed zo". Toen moest de hele Koninklijke familie de revue passeren en onze trommelvliezen werden hevig geschud door de telkens herhaalde uitroep: Hiep, hiep, hiep, hoera....

Na de korte pauze, die werd opgeheven door een roepende, schreeuwende, jankende Rally, waren de aardigste nummertjes: Brand in het negerdorp, De voetbalmatch en Vuurwerk.

Tjonge, tjonge, wat ging het er enthusiast toe bij de voetbalmatch; de klap op de vuurpeil was telkens: goooooo!! En als er naast werd geschoten: O-o-och. Het was goed, best, knal.

Bij de brand in het Negerdorp zagen en hoorden we de manschappen zwaarsnorkend slapen, als ze plotseling gewekt werden door de kreet van het Opperhoofd, waarop heel de bende brulde: Ra!! we hoorden ze over zandpaadjes, bruggetjes en bruggen snellen, de brand blussen, terugkeren en weer ronkend neervallen. Gossiepietje, wat een drukte als 's morgens de vrouwen het geval bespreken; van het taaltje zal ik je niks over vertellen. Aan alles komt een einde door de kreet van het Opperhoofd: Ra!!

Bij het vuurwerk hoorden we werkelijk de vuurpijlen de lucht inschuiven: boem!! Hééééé; Bij een andere was het: ooooooooh. De derde kwam fluitend aan zijn einde. Ook molentjes en andere kostbare stukken werden afgestoken of het geen geld kostte. Goed, best, knal.

Met het Marialied en het Wilhelmus kwam het einde. Als afscheid strengelden zich al wat padvinders was, aaneen als 'n bloemkrans en: „Goed spoor." Tevreden over de welgeslaagde avond zochten de talrijke bezoekers weer hun wigwam op.

De voetbalmatch.

De oude rivalen: Jong-Bonaire in oranjeshirts en Athletic, wit en rood gestreept, zouden zich dan weer eens met elkaar gaan meten, na bijna een jaar lang niet meer tegen Koning Voetbal getrapt te hebben. Onze verwachtingen waren nu juist niet huizehoog gespannen, maar het viel mee. De grote menigte langs het lijntje, besproeid door de zachte muziek van een draaiorgel, zag dat het geen eerste klas werk was, maar er waren toch ook goede momenten; een tijd lang werd er zelfs vurig van leer getrokken. Luis van Athletic opende de puntenrij. Na de rust pakte Jong-Bonaire stevig aan; ze voelde dat ze aan kleur verplicht was vandaag te zegepralen. Als Oscar het eerste tegenpunt maakt, denkt de President van J.B. één en één is twee; en de daad bij 't woord voegend, jaagt hij voor de tweede maal de knikker tussen de palen door. De stand blijft 2—1 voor Jong-Bonaire tot de scheidsrechter voor 't laatst op zijn fluit speelt. Dan rennen de oranjeklanten naar de Gezaghebber, die na een speechje hun een eenvoudig-mooie, maar kostbare beker overreikt; verder worden de fiere voetbalharten behangen met een kleine herinneringsmedaille.

Zeg jongens, wanneer zien we jullie weer eens tussen kleilijnen? Of voel je niets meer voor de edele sport?

De fakkeloptocht.

Deze begon op het fraai versierde en verlichte Julianaplein. Een twaaltal muzikanten in zwarte broek en witte jas gingen aan de kop gevolgd door de Hoogedelgestrenge Heer Gezaghebber, de feestcommissie en andere fakkeldragers. Ze werden geflankeerd door de padvinders en welpen met hun keurige vlag aan de spits. Het ging ordelijk, vrolijk, maar zonder getier langs de voorgeschreven baan, die herhaaldelijk verlicht werd door bengaals vuur. Jonkeman Coffie riep maar telkens „Biba Prins Bernardo, biba" nu en dan gevolgd door „Biba Prins Juliana en Prins Beatrix". Al weet de kerel blijkbaar niet waar Abraham de mosterd haalt, hij is toch fanatiek oranjegezind

Zaterdag, de eigenlijke feestdag

Prompt om zes uur maakte het salvovuur ons dorp klaar wakker. Een uur later braken op de plein de volksspelen los. Bij het boegsprietlopen scheen een kunstenaar te zijn: Rafaël Dania sleepte maar eventjes acht van de tien prijzen in zijn zak; het volk heeft zich suf gelachen met een ouwe kerel, die zijn geluk ook eens wilde beproeven; met zijn gewone kleren aan en zijn pet op, haalde hij een keer of drie te water.

Hosé Everts bleek de beste waterrat onder de groten, en Moises onder de kleine. Zeilwedstrijden is niets bizonders van Bonaire; de Etna en de Aida waren de rapste.

De schoolkinderen, die aan de goedgeslaagde aubade hadden deelgenomen, kregen een buil lekkers, zó groot, dat ze er zich wel ongans aan konden eten. Op listige wijze was er ook 'n zakje voor onze meid veroverd. Het goeie mens sprong tegen de zolder van plezier, stiet daar d'r hoofd en ratelde toen in verrukking: „God zijn dank dat Wilhelmina, Koningin der Nederlanden, ook d'r zwarte kinderen heeft bedacht."

(Rincon heeft de tractatie gisteren al gekregen; verder is er in dit district, door eigen schuld, niets te doen, dan a.s. Zondag cine.)

Het biertje, waarop het volk vergast werd, zal wel niet erg fris zijn geweest, want de Mississiepie lag met het ijs nog ongeveer op de horizon te schommelen.

Sodefliflak, wat zit die mast dik onder de grease; de eerste, die zich omhoog werkt, ziet er dan ook compleet geel uit.

Candido Martijn veroverde zonder slag of stoot de eerste prijs voor de versierde fietsen, want hij was moederziel alleen.

In een machtig bos zaten de padvinders vóór hun tent een potje te koken in gezelschap van een hond en een parkiet, die op de drooglijn troonde. Eerste prijs voor versierde auto's. De Johan Maurits, die ze in de loop van het vorig jaar op Noord-Saliña hebben omgebouwd tot H. M. Gelderland, verscheen geheel gepavoiseerd en kreeg de tweede prijs. Akela had ergens een dozijntje vlaggetjes weggesleept en op zijn busje gespijkerd: derde prijs; aanpakken welpen.

Het plein voor Pasagrahan was stampvol mensen toen de Cine haar leuke tekenfilmen vertoonde; het succes zou ongetwijfeld nog groter zijn geweest als de beelden groter en vooral „sprekend" waren geweest. Mr. Gerharts, U doet al zo ontzaglijk veel voor het feest, kan het er misschien nog bij? Onze onvermoeide muzikanten zorgden voor een lekker stukje muziek.

Het leste en ook het beste nummer van het programma was ons werkelijk magnifiek vuurwerk, dat zeer vlot werd afgewerkt. Een woord van dank aan de feestcommissie, en heel speciaal aan den voorzitter, Mr. Gerharts, die het volk van Bonaire weer aan zich verplicht heeft, is hier op zijn plaats. Wij menen dat men op Bonaire het meeste succes heeft met een mooie straatversiering, een openbare cine en vuurwerk. We hebben nog vergeten te vermelden dat er onder de armen honderd pakjes zijn uitgedeeld.

Is het iets of is het niks?

't Is de schuld van onze verrukte meid, dat het volgende ideetje mijn kop is komen binnenlopen. Geachte Feestcommissie, de mannen werden op bier getracteerd, de kinderen op een grote zak lekkers. Als de kinderen de helft krijgen is het nog genoeg. Geef bij het volgende grote feest de vrouwen ook eens een klein zakje en U zult overrompeld worden door de luide jubel- en vreugdekreten, die in de dankbare vrouwenharten zullen ontploffen. Desgewenst zullen we onze meid voorop laten gaan, maar blijf dan op de been als een waterval van schone volzinnen in het zoetvloeiend papiaments de schare in lichte laaie zal zetten en er een niet gekend en nooit gedacht enthusiasme zal losbreken op het kalme Bonaire. We hebben gezegd.

Kris & Kras.

CURACAO.

TOENAME LUCHTVAART WEST-INDIË.

Volgens een rapport van H. C. Dobbes van de Pan Am. Airways, is het luchtvaartverkeer naar West--Indië via Miami in 1937 toegenomen met 83%. De clippers vervoerden behalve duizende passagiers en tonnages post, in totaal 292.842 ponden aan materialen tegen 160.044 ponden in 1936.

WAAR BLIJFT DE SCHOOLVOEDING?

We waren blij, dat er na veel gepraat eindelijk eens een betere oplossing gekomen was in de schoolvoeding en er in plaats van 3 thans 30.000 uitgetrokken is op de begroting.

Maar zowel van Bonaire als van de buitendistricten hier komen de klachten tot ons: „Wanneer komt nu de schoolvoeding?" Er is nu anderhalve maand voorbij, en nog niets gebeurd.

Misschien omdat de suppletoire begroting, waarop deze post gebracht is, nog niet is aangenomen?

We kunnen dan nog wel ettelijke weken wachten, want we hebben zelfs nog geen voorlopig verslag ontvangen.

Deze post zal de Raad zeker met algemene stemmen aannemen; en wat minder scrupuliteit, zoals wij met andere posten ook wel eens hebben meegemaakt, zal hier aan de bevolking ten goede komen.

s·s. „VENEZUELA".

Het s.s. „VENEZUELA" wordt Vrijdagochtend 6 uur te Curaçao verwacht en zal Zaterdagmiddag vertrekken naar Santa Marta en de andere havens volgens timetable.

CONSUL DA COSTA GOMEZ †.

In Maracaibo overleed in de ouderdom van 44 jaar de Nederlandse Consul aldaar de Hr. J. da Costa Gomez.

De Hr. da Costa Gomez was zeer gezien als handelsman, maar niet minder ook als waarnemer van de belangen der Nederlanders aldaar.

Met het S.S. Adela van de C.S.M. is de overledene hier gebracht en hedenmorgen werd het stoffelijk overschot hier ter aarde besteld.

Onze deelneming aan de familie.

BEKENDMAKINGEN.

Met ingang van de 29ste Januari 1938 en voor de duur van de vrijstelling van dienst van de Gouvernements-geneeskundige R. A. M. Engelbrecht op Bonaire, is de heer J. R. Wix, arts aldaar benoemd tot Gouvernements-Geneeskundige op Bonaire

Met ingang van de 1ste Februari 1938 is aan den Rooms-Katholiek Geestelijke van de 2de rang, A. van der Looy vier weken vrijstelling van dienst en in aansluiting hieraan elf maanden verlof buiten bezwaar van de Lande verleend met vergunning zowel de vrijstelling van dienst als het verlof in het buitenland te mogen doorbrengen.

De veldwachter op St. Eustatius Chr. A. Le Juez is wegens wangedrag voor onbepaalde tijd geschorst.

De loods A. L. A. A. van Unen is met ingang van de 24ste Januari 1938 in activiteit hersteld.

De telegrambesteller op Aruba, Pablo J. Tromp is wegens wangedrag uit 's Lands dienst ontslagen, en als zodanig is benoemd de heer Jacobo Hoeverstz.

De Gouverneur heeft op een door hem verzonden telegram luidende:

„Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana Soestdijk.

Bij geboorte van Uw Koninklijk kind bied ik ook namens bevolking Curaçao Uwer Koninklijke Hoogheid en Zijner Koninklijke Hoogheid Prins Bernard eerbiedige gelukwensen aan. Wouters."

het volgende telegram ontvangen:

„Gouverneur Curaçao. Betuig U en bevolking Curaçao mede namens Prinses Juliana onzen zeer Hartelijke dank voor gelukwensen bij geboorte onzer dochter. Bernard."

Aan Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden heeft de Gouverneur het volgende telegram verzonden: „Curaçao deelt in vreugde Uwer Majesteits Koninklijk Huis en biedt Uwer Majesteit eerbiedig gelukwensen aan met geboorte Prinses met betuiging gevoelens van aanhankelijkheid en trouw aan Oranjehuis. Wouters."

Op de 2de Februari 1938 heeft de Gouverneur het volgende telegram ontvangen: „Namen jonggeboren Prinses zijn BEATRIX WILHELMINA ARMGARD..." Welter.

Op de 4de Februari 1938 heeft de Gouverneur het volgende telegram ontvangen: „U en Ingezetenen van Curaçao mijn hartelijken dank voor gelukwensen en aanhankelijkheidsbetuiging. Wilhelmina".

De Gouvernements-Secretaris
R. Boskaljon.

DIRECTEUR KATHEDRALE KOOR.

Tot Directeur van het Zangkoor in de Kathedrale kerk is als opvolger van Fr. Candidus benoemd, de Eerw. Fr. Fidelius.

ENE NIEUWE STICHTING TEN GUNSTE VAN SURINAME EN CURAÇAO.

We hebben reeds melding gemaakt van het feit dat op 17 November l.l. te 's Gravenhage ene belangrijke vergadering gehouden werd door vrienden van Suriname en Curaçao.

En dat in die samenkomst werd besloten ene Stichting in het leven te roepen, welke zich als doel stelde: „het be„vorderen van de kennis van Suriname „en Curaçao onder meer door vooraan„staande personen in de gelegenheid te „stellen die landen, ook in betrekking „tot hun omgeving, door persoonlijke „waarneming te leren kennen."

Bij acte van 27 December 1937 voor den Notaris Mr. B Grootenboer te 's Gravenhage verleden, werd deze Stichting gevormd, waarvan voor het eerst de navolgende heren als bestuursleden zullen optreden:

1e. Johan van Hasselt, directeur van de Koninklijke Nederlandse Stoomboot Maatschappij N.V. te Bloemendaal;

2e. Mr. Arnoud Jan Anne Aleid Baron van Heemstra, oud-gouverneur van Suriname te Oosterbeek;

3e. Johannes Carel Heldring, directeur van de Curaçaose Handelmaatschappij N.V. te Amsterdam;

4e. Willem Rudolph Menkman, oud-agent van de Koninklijke Nederlandse Stoomboot Maatschappij N.V. te Amsterdam;

5e. August Muhlenfeld, oud-directeur Binnenlands Bestuur in Nederlands-Indië, hoofd van de 7de afdeling van het Ministerie van Koloniën te 's Gravenhage;

6e. Gerhard Joan Wilhelm Putman Cramer, voorzitter van de Ondernemersraad voor Suriname te 's Gravenhage;

7e. Dr. Abraham Arnold Lodewijk Rutgers' oud-gouverneur van Suriname, lid van de Raad van State te 's Gravenhage;

8e. Bartholomeus Wouter Theodorus van Slobbe, oud-gouverneur van Curaçao, burgemeester van Breda te Breda;

9e. Mr. Adriaan van Traa, Hoofddirecteur van de Surinaamse Bank N.V. te Amsterdam.

Zoals ons werd medegedeeld, werden tot voorzitter en secretaris van deze Stichting gekozen: Dr. A. A. L. Rutgers en de heer W. R. Menkman.

De Rijkseenheid schrijft verder over deze stichting.

Het zal onze lezers duidelijk zijn, dat wij dit nieuwe streven met warme belangstelling en grote vreugde begroeten.

Meerdere malen hebben wij in ons blad de klacht geuit, dat vooral de persoonlijke onbekendheid van vooraanstaande Nederlanders, niet het minst die van de leden der Staten-Generaal, met onze West-Indische gebiedsdelen, ene juiste beoordeling van de belangen en noden van die landen in de weg stond.

Het spreekt vanzelf, dat het niet een ieder gegeven is de kostbare reis naar dit deel van Amerika te ondernemen, en hierdoor is het percentage van invloedrijke Nederlanders, die Suriname en Curaçao uit eigen aanschouwen kennen, uiterst gering.

En zulks is bedroevend.

Wanneer in Nederland een groots werk moet worden ondernomen, wij denken bijv. aan de gedeeltelijke drooglegging van de Zuiderzee, dan zullen Ministers en Kamerleden niet, nalaten vooraf hun ogen ter plaatse de kost te geven, vóórdat tot zulk een werk wordt besloten.

De tropische toestanden zijn zo totaal verschillend van de Europese, en het vergaren van kennis zuiver en alleen uit rapporten en verslagen, is bijkans immer onvoldoende.

Dat daarom nu de mogelijkheid wordt geboren om de financiele belemmering tegen dergelijke uit een nationaal oogpunt hoogst belangrijke reizen weg te nemen, is voorzeker een reden tot grote verheuging.

Een bekend Duits gezegde is: „Wer den Dichter will verstehen, soll in 's Dichters Lande gehen", en meer nog dan deze voor de poëzie gestelde eis geldt de noodzakelijkheid om de psyche van een volk en de economische verhoudingen van een gebiedsdeel in eigen kennis en wetenschap te hebben opgenomen, wanneer men geroepen is als gezaghebbende daarover te oordelen. Wanneer het streven van de nieuwe Sichting zich zal kunnen ontwikkelen, en langzamerhand al diegenen, die thans koloniale specialiteiten worden geacht, de moeilijke problemen van Zuid-Amerikaans Nederland, na eigen aanschouwen in studie zullen kunnen nemen, dan eerst zullen zij ervaren hoe anders, hoe totaal verschillend van vroegere indrukken en voorstellingen de reëele werkelijkheid zich voor hen aftekent.

Alleen op die wijze kan worden bereikt, dat een zo juist mogelijke beoordeling intreedt, en dat zo doeltreffend mogelijke maatregelen daarop volgen.

Aan de bovengenoemde vrienden van Suriname en Curaçao brengen wij hulde voor hun krachtig initiatief, en in het belang van de betrokken landen uiten wij de vurige wens, dat dit streven in ruime mate vruchten zal mogen dragen.

IN EEN ORANJEROES!

Naar aanleiding van de naam van Prinses Beatrix hebben we in onze bladen van de vorige week enkele mededelingen weergegeven van de gegevens daaromtrent van officiele kringen alsmede van de bekende Dr. Alletrino.

We hebben dit duidelijk aldus weergegeven, zodat iedere lezer begrepen heeft, dat daarbij niets was van onze eigen vinding of onze eigen mening.

Een snuggere ingezonden-stukken schrijver van de Curac. Volkskrant, die zich voor deze tekent met J.B. is dat echter ontgaan, blijkens een ingezonden stuk van Vrijdag l.l. en een ingezonden stuk van Maandagavond.

De man is blijkbaar nog niet uit zijn oranjeroes. We laten in het midden of deze roes komt van oranjeliefde of oranjebitter.

Het fraais wat hij dan neerschrijft en wat de redactie opnam, nemen we in zijn geheel over.

Het kan wel eens voor den lezer nuttig zijn, iets te lezen waarover hij een rechtmatige verachting uiten kan.

Aldus lezen we dan in de Cur. Volkskrant.

De ingenieuze Redacteur van de Amigoe di Curaçao heeft nu reeds gehoord, dat als Prinses Beatrix de troon zal bestijgen, dit zal geschieden onder de naam van Wilhelmina.

Voorlopig mogen wij volgens zijn mening spreken van Prinses Beatrix. Het stemt alleszins gemoedelijk, dat hij althans aangeeft hoe wij over de Prinses mogen spreken.

De genealogen, zo gaat hij verder, hbben alels afgezocht om toch enige relatie te kunnen vinden met het oude Huis van Nassau. En nu komt de „clou", zij hebben waarempel gevonden, dat er „nog" een Beatrix van Limburg voorkomt. Hoe is het nu ter wereld mogelijk, dat men die Beatrix, die „nog" voorkomt, niet heeft kunnen verdonkermanen in die stamboom.

De alleszins grappige bemerking omtrent het gedicht van Dr. Boutens is werkelijk een trouvaille. Maar waarom heet de Prinses dan niet Beatrijs in plaats van Beatrix? Mogelijk kan de uiterst spitsvondige Redacteur van de Amigoe hiervoor ook een uitlegging bedenken?

J.B.

INGEZONDEN.

Door middel dezer wensen wij een woord van afscheid te richten aan onze Dokter Gelfmann, bij gelegenheid van zijn a.s. vertrek met verlof uit Aruba. Het vertrek van deze geneeskundige zal ongetwijfeld gedurende zijne afwezigheid ene grote leegte onder ons achterlaten, om reden dat hij zijn taak immer naar geweten en par excellence heeft weten te kwijten. Zijne patiënten zijn allen uiterst tevreden over de wijze waarop zij door den goeden Dokter behandeld worden, reden waarom niemand ooit de geringste klachten over dezen goeden man heeft geuit.

Het mag erbij gevoegd worden, dat zijne werkzaamheden als medicus zich niet alleen binnen de perken van de plaats, n.l. Sabaneta, waar hij als gouvernementsdokter aangesteld was omsloten, doch Dr. Gelfmann had steeds een luisterend oor en een vriendelijke glimlach voor een ieder, die hem bezocht.

Wij drukken de innige wens uit, dat Zijne Excellentie de Gouverneur Wouters en de Weledelezeergeleerde Heer Dr. P. I. Henriquez, bij zijn terugkomst geen verandering zullen aanbrengen in de post thans door hem bekleed, opdat wij wederom het genoegen mogen hebben onze brave Dr. Gelfmann onder ons terug te zien, alwaar hij dan zijn oude positie op Sabaneta weer zal aanvaarden.

Men kan zich allicht voorstellen dat zijn werk, door zovele bezigheden hier op Aruba erg vermoeiend moet zijn. Het is haast ongelooflijk, dat deze geneesheer sedert de dag waarop hij voet aan wal gezet heeft op Aruba tot heden, hij zo te zeggen haast nooit in de gelegenheid geweest is om een rustig maal te genieten. In zijn nachtrust werd hij gestadig gestoord, doch de goede man was immer bereid de lijdenden in alle mogelijke opzichten hulp en bijstand te verlenen, hetgeen toe te schrijven is aan het nobele karakter van deze medicus, die zijn heilige plicht als dokter naar behoren en vervolgens geweten weet te volbrengen.

Een woord van afscheid zij hierbij toegezonden aan onze Dr. Gelfmann en zijn zeer gewaardeerde familie bij gelegenheid van hun aanstaande vertrek naar het buitenland en hopen wij van ganser harte, dat hij vergezeld van zijn geliefde familie na heerlijke en gelukkige dagen gedurende zijne vacantie te hebben doorgebracht, gezond en wel weder onder ons moge terugkeren. Dit is ons aller welgemeende wens.

VAARWEL ONZE GOEDE DOKTER.

De Arubaanse Bevolking.

GROTE BRAND IN CARIPITO.

Op 24 Januari vernielde een grote brand 40 woningen van arbeiders in de olievelden te Caripito.

Het Departement van gezondheidsdienst, het Rode kruis en de oliemaatschappij verleenden hulp aan de dakloze gezinnen.

KAMER VAN KOOPHANDEL EN NIJVERHEID.

Onderstaande firma's hebben zich tot de Kamer van Koophandel en Nijverheid gewend met het verzoek hen in relatie te brengen met im- of exporteurs op Curaçao.

1. M. H. Lissauer & Co, Mönckebergstr. 17, Hamburg 1, wenst in relatie te treden met exporteurs van huiden, vellen, beenderen, enz.
2. Oresta Grech & Co, Malta, wenst in relatie te treden met importeurs van Malta-aardappelen.
3. Exportación de Productos Tropicales, P.O. Box 764, Guayaquil, Ecuador, wenst in relatie te treden met importeurs van zoolleder.
4. Union Cycles td, Wolverhampton, Engeland, wenst in relatie te treden met rijwielhandelaren.
5. Seymour, Sheldon Co, French Bank Building, 5 Queen's Road, Central, Hong Kong, wenst in relatie te treden met handelshuizen geïnteresseerd in de import van heilapparaten en zaklantaarns.
6. Great Nippon Trading Co, P.O. Box 1220, Kobe, Japan, wenst in relatie te treden met importeurs van manufacturen, ijzerwaren, klokken, gramofoons, glaswerk enz. enz.
7. Takada Button Co, Tanimachi 5, chome, Higashiku, Osaka, Japan, wenst in relatie te treden met importeurs van knopen en celluloid artikelen.

Belanghebbenden worden verzocht zich rechtstreeks met bovengenoemde firma's in verbinding te stellen. Verdere inlichtingen zullen desgewenst door den Secretaris der Kamer worden verstrekt.

De Kamer van Koophandel en Nijverheid.

VLIEGTUIGEN VOOR VENEZUELA.

Bij Amerikaanse firma's heeft de Venezolaanse regering onlangs 10 legervliegtuigen besteld met een snelheid van 300 K.M., zes training vliegtuigen en een Lockheed bommenwerper met een topsnelheid van 450 K.M.

Deze vloot kost $ 222.000 en zal binnen 3 maanden worden afgeleverd.

DURE VRACHTEN.

Het Surinaamse blad „de West" heeft onlangs ernstige klachten geuit, over de dure vrachten, waardoor Suriname als het ware geheel ommuurd geworden is.

Van de K.N.S.M. is daarop gereageerd in genoemd blad en enkele onjuistheden recht gezet.

In het blad van 29 Januari komt de redactie er nader op terug en het blad schrijft o.a .

Een feit is het, dat wij reeds nu verstrikt zijn in het net der Conferencelijnen, van wie de K.N.S.M. als enige lijn rechtstreeks varend op dit gebied, voor Suriname de lakens uitdeelt.

Hoe lang de conference-tarieven reeds in werking zijn, is ons niet bekend, wèl echter, dat wij sedert jaren hieronder gebukt gaan.

Waar dit het geval is, zou men verwachten, dat van regeringswege stappen gedaan kunnen worden om hierin enige verbetering te brengen en voor haar concessies, als het verplichte reizen van ambtenaren met de K.N.S.M. daar tegenover ook eisen te stellen in het belang van de Surinaamse bevolking.

Wij geloven ook, dat het de regering mogelijk moet zijn het Gemengd Bedrijf te beletten lid van de conference te worden, of te verbieden dit te blijven, want, zijn wij goed ingelicht, dan is dit kwaad al geschied.

Wie illusies in die richting heeft, zal bitter teleurgesteld worden, getuige het onderstaande feit (uit het jonge verleden), dat zich met de sneldienst op Curaçao afspeelde.

Men zal zich herinneren, dat, ten tijde toen de Heer Snellen Voorzitter van de Kamer v. K. was, het aan het Gouvernement werd duidelijk gemaakt dat enige ontwikkeling in de handel in landbouwproducten slechts bij lagere tarieven en grotere frequentie in de afvaarten mogelijk zou zijn.

De Aluminum Line was bereid met een zekere subsidie een veertiendaagse dienst te onderhouden op Curaçao en ware deze lijn vrij geweest de zaak langs commerciele weg tot levensvatbaarheid te brengen, dan zouden wij wellicht een groter uitvoer naar Curaçao hebben dan thans het geval is. De Aluminum Line zou het vracht-aanbod gestimuleerd hebben door lagere vrachttarieven en de verschepingsproducten zou aanmerkelijk gestegen zijn. De Regering in Den Haag zorgde er echter voor deze mogelijkheid vooruit reeds illusoir te maken door de toekenning van het subsidie de conditie te stellen, dat de Aluminum Line niet beneden de door de K.N.S.M. genoteerde vracht mocht gaan. Ziehier hoe de Nederlandse Regering Suriname helpt! Het belang van de K.N.S.M. schijnt in Holland zwaarder te wegen dan de belangen van deze gehele gemeenschap!

De K.N.S.M. brengt hier uit Europa jaarlijks plus minus 11000 ton lading waarop gemiddeld *f* 8.— per ton teveel wordt betaald.

Maar wij hebben een ideaal d.i. „Steunt de Nederlandse scheepvaart" en dit ideaal kost de gemeenschap *f* 88.000.

SPORTWEDSTRIJDEN ZONDAG 6 FEBRUARI.

Tot besluit van de feestelijkheden naar aanleiding van de blijde gebeurtenis vonden Zondag l.l. zowel 's morgens als 's middags sportwedstrijden plaats, op Rio Canario regeerde Athletiek, op Mundo Nobo Koning Voetbal.

Beide wedstrijden hadden een zeer geanimeerd verloop. Bij de Athletiek zag men zelfs kans een tweetal Curaçaose records te verbeteren.

Doran (R.C.C.) bracht het record vérspringen van 6.05 op 6.29 m, terwijl Opschoor (Asiento) het speerwerpen wist op te halen van 44.45 tot 47.21 m.

De volledige uitslagen waren:

R.C.C.: 11.250.37½
Asiento: 10.373.07½
M.S.V.: 8.905.97½
P.S.V.: 8.289.62½
Gelderl.: 7.616.32½
Scherpenh.: 5.900.60.

Een woord van lof voor de organisatoren is hier zeer zeker op z'n plaats. 't Liep alles even vlot van stapel (zelfs de puntentelling!) zodat het vrij talrijk publiek aan één stuk door wat te beleven had. De Portugezen, die in de afgelopen dagen reeds meer van zich deden spreken, zorgden voor 'n prettige muzikale afwisseling.

's Middags was er op Mundo Nobo heel wat meer publiek, en ook de Gouverneur wilde bij dit slot van de feestelijkheden tegenwoordig zijn. Curaçao en Suriname hadden zich beiden in de finale weten te plaatsen en we verwachtten een mooie wedstrijd. Waarin we ons teleurgesteld vonden. Voor de rust was Curaçao, dank zij de vrij sterke wind, favoriet. Maar dit overwicht wist ze slechts uit te drukken in één doelpunt. Bovendien nog een doelpunt dat ons in het geheel niet kon bekoren, daar het door het treuzelen van de Sur. middellinie en achterhoede vrijwel cadeau gegeven werd. Terwijl er vrijwel algemene verwondering heerste dat het vrij tamme schotje van Leonora toch nog in de rechterbovenhoek terecht kwam. Daarmee is practisch alles gezegd wat er van de eerst helft valt te vertellen. 't Veel te korte spel van de beide voorhoedes kón geen succes hebben. We meenden trouwens dat we zo langzamerhand dat spel-type ontgroeid waren. Deze wedstrijd leerde ons anders.

Na de rust neemt Suriname het heft in handen en vrijwel de hele tweede helft heeft de 1—0 voorstand van Curaçao aan een draadje gehangen. Maar dank zij de stevige achterhoede, waarin Pinedo o.i. niet onder deed voor Vos, dank zij mede de goalpalen, die zo nu en dan uitkomst brachten, wist Curaçao de voorsprong te bewaren. Ofschoon deze tweede helft zich zowat op de Curaçao-helft afspeelde, wist de „thuis" club toch ook nog wel enkele aanvallen te produceren. Er werd echter vrij nonchalant met de bal omgegaan en bovendien speelde ook de Suriname-achterhoede een goed partijtje.

Alles samen een wedstrijd die o.i. niet op kon tegen b.v. een competitiewedstrijd Jong Holland — Volharding.

Na afloop reikte de Gouverneur op uitnodiging van Mr. Jas de prijzen uit. Zowel voor de Athletiek als voor de Voetbal.

De muziek van Scherpenheuvel luisterde de wedstrijd op, of beter speelde vóór en na de wedstrijd, terwijl ook onder de rust een pittige mars weerklonk.

Daarmede afwijkend van de tot nu toe gevolgde manier om ook tijdens de wedstrijd wat leven in de brouwerij te brengen. Wij voor ons prefereren de oude gang van zaken, en zeker Zondagmiddag, toen het spel zo vaak op een dood punt stond, waren wat vrolijke noten tijdens de wedstrijd zeer welkom geweest.

S.R.

REGEN.

Gedurende de maand Januari gaf de regenmeter van het St. Thomas-college een regenval aan van 72.4 m.m.

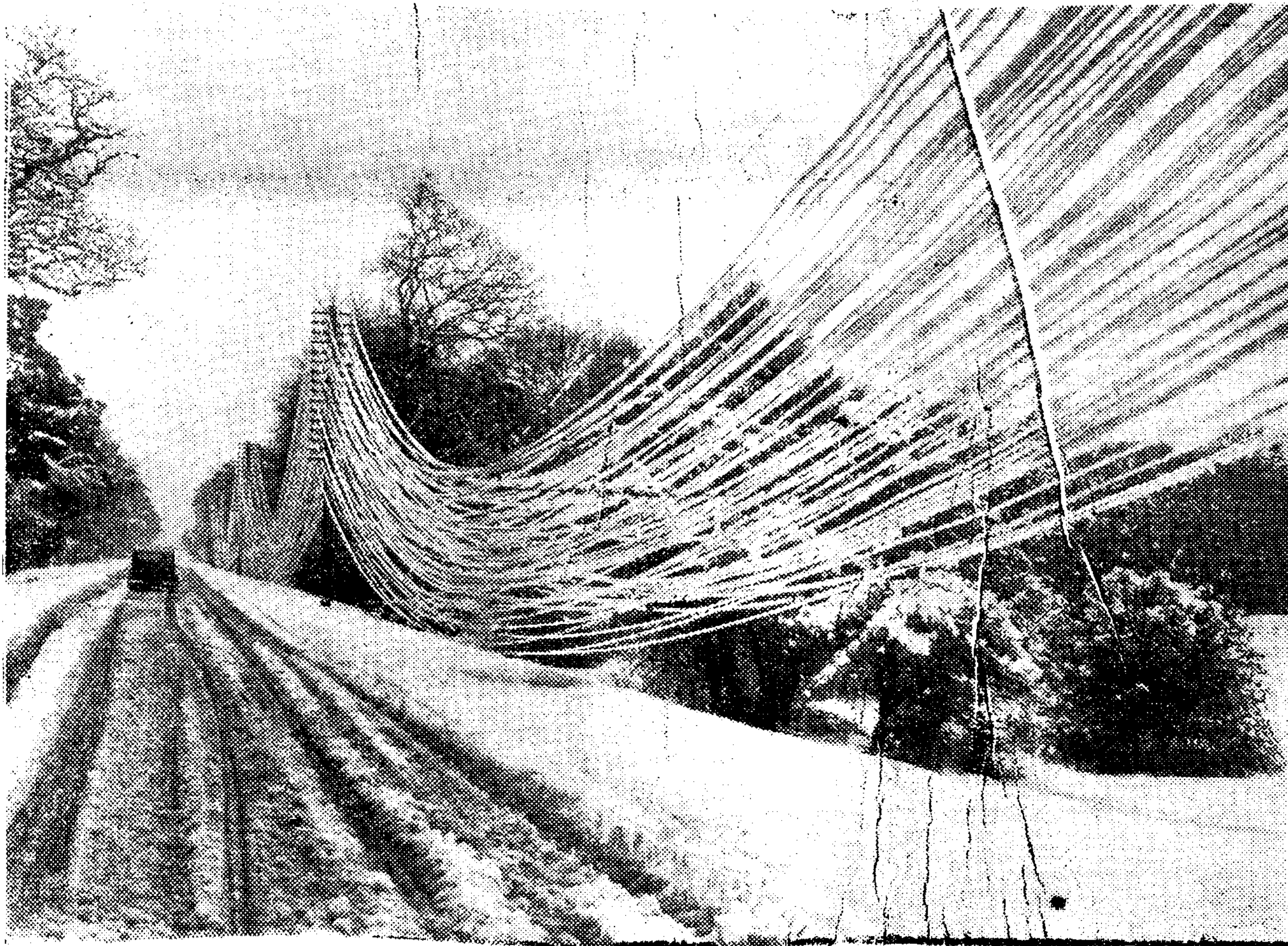
DE UITZENDINGEN VAN DE BLIJDE TIJDING.

Wanneer we zo de tijdstippen lezen waarop in de verschillende plaatsen de kanonnen werden afgeschoten, na het bekend worden van 't heugelijke nieuws, dan blijkt wel hoe de dienst voor de verspreiding van dit nieuws alles in de finesses geregeld had.

We lezen daarover ook nog in een Maasbode correspondentie uit die dagen.

Een minder gewichtig nieuwtje, dat evenwel veel indruk gemaakt heeft, werd opgeleverd door een aantal simpele lucifersdoosjes, die aan de voet van de kaarsen, welke op de telex-machine staan, neergelegd zijn. De chef-monteur van de P.T.T. te Baarn, onder wiens verbindingen hier tot stand zijn gebracht, houdt van hele maatregelen. Nadat hij enige dagen geleden het prachtige idee had om kaarsen te zetten bij de telexmachines voor het geval, dat het licht eens juist op het spannende ogenblik uitgaan, heeft zijn zorgende en voorziende blik thans ontwaard, dat op dit gewichtige en fatale moment geen van de heren in hun zenuwachtigheid zijn lucifers zou kunnen vinden. Daarom heeft hij bij elke telex-machine een doosje lucifers gelegd, splinternieuw en tot de rand gevuld en daarmee nog niet tevreden, heeft hij er een etiketje nog geplakt, waarop te lezen staat: „Rijkseigendom" en daaronder zijn stempel: „de chefmonteur der telegrafie en telefonie", voorzien van een paraaf. Aldus zou men, als het licht ons verlaat, met Rijkseigendommelijke lucifers de kaarsen kunnen ontsteken.

Maar het ongeluk wil, dat een nog verder vooruitdenkend man voorzien heeft, dat het niet zou baten, want dat op dit ogenblik dan de telex-machines zullen stilstaan, aangezien deze gevoed worden door de eletrische stroom, die uit dezelfde kabel moet komen, welke alsdan gestoord zal zijn. Ziedaar een calamiteit, waarin geen organiserend vernuft meer voorzien kan, zodat we toch weer de ontoereikendheid van het menselijk verstand moeten erkennen en alles per saldo overlaten aan de gunstige bestiering van hogere machten.

ONDER HET GEWICHT VAN DE SNEEUW. Een hevige sneeuwstorm ging over het Zuiden van Engeland, die grote moeilijkheden veroorzaakte voor het verkeer. De ergste verwoesting werd aangebracht in de buurt van de New Forest, waar telegraafdraden door de sneeuwmassa's omlaaggehaald werden zoals te zien is op bovenstaande foto.

DE WERELD IN VOGELVLUCHT.

Overgenomen uit „Boletin Comercial" en „Beurs- & Nieuwsberichten"

In Rusland ontplofte een bestuur luchtschip van de Sovjets.

In Griekenland overleed Prins Nicolaas, de vader van de Hertogin van York.

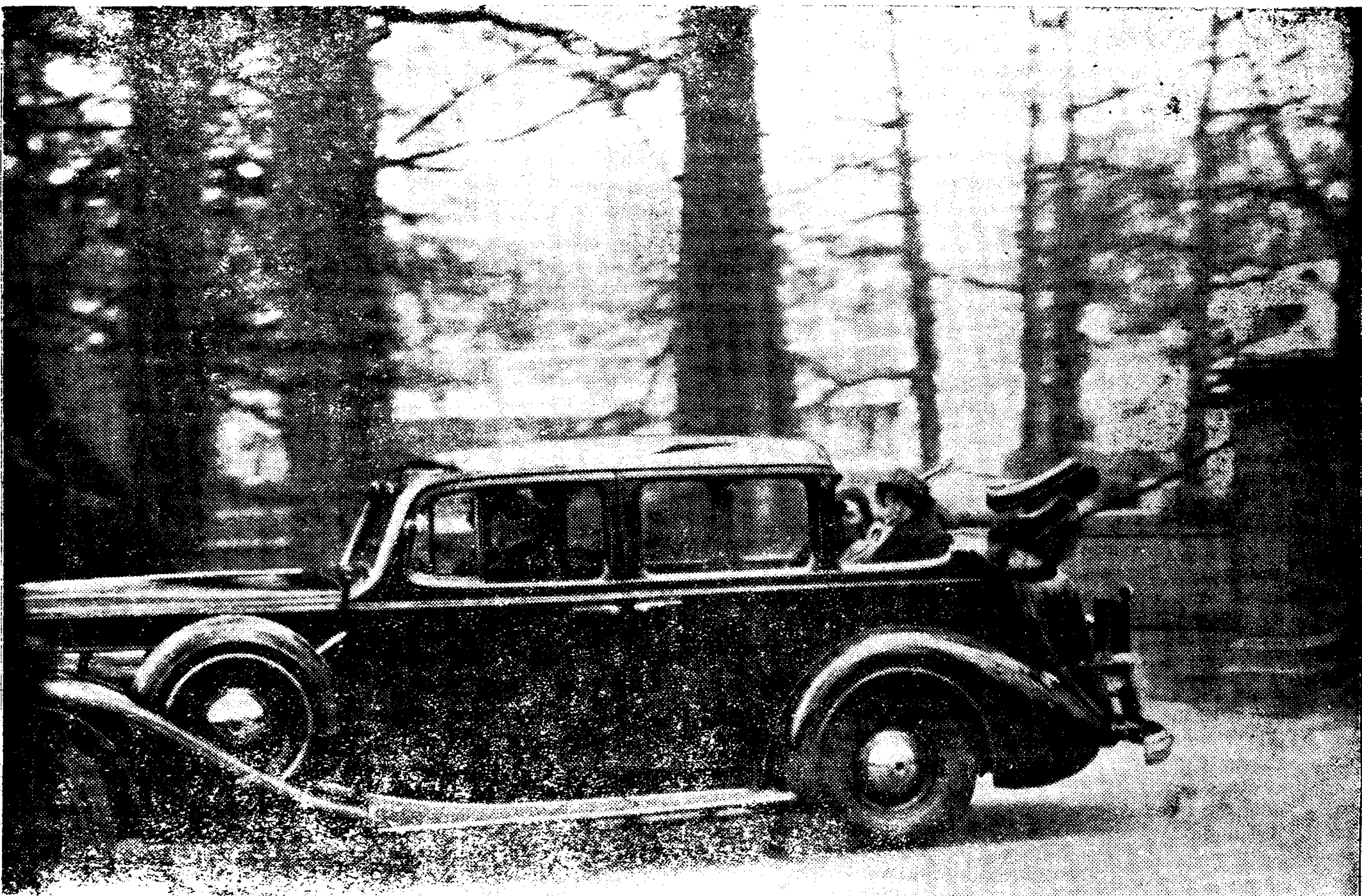
NEDERLAND.

Volgens opgaaf van het Artis-reddingscomité is thans reeds een bedrag binnengekomen van 50.000 gulden.

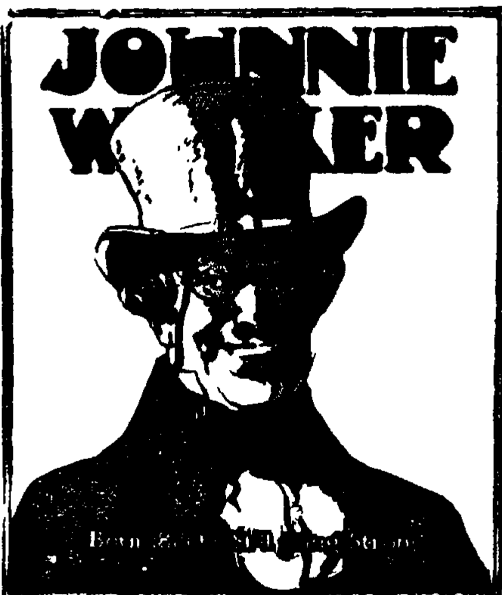
Hare Majesteit heeft aan den burgemeester van Amsterdam, Dr. de Vlugt doen mededelen dat Zij ter gelegenheid van het veertig jarig regeringsjubileum geen geschenken wenst te aanvaarden. Wel zal Hare Majesteit gaarne de hulde betogingen in de hoofdstad in ontvangst nemen.

De Raad van Beheer der Nederlandse Fordfabrieken besloot het slot-dividend vast te stellen op 14%, zodat totaal 20% over 1937 is uitgekeerd.

De stervlucht naar Ypenburg is een groot succes geworden. 29 Toestellen zijn op de vastgestelde tijd geland, waaronder 1 autogiro.

H. K. HOOGHEID PRINSES JULIANA MAAKT EEN RIJTOER IN DE OMGEVING VAN SOESTDIJK IN GEZELSCHAP VAN PRINS ASCHWIN ENIGE DAGEN VOOR DE BLIJDE GEBEURTENIS.

HET TWEEDE ALCAZAR.

Door Abbot Hunter Blair.

De vierentwintigste November jongstleden heeft generaal Franco, de opper bevelhebber van het nationale Spaanse leger, aan don Santiago Gonzales Cortez posthumus, het grootkruis van de orde van den Heiligen Ferdinand verleend — ter herinnering van zijn helfdhaftige verdediging van het heiligdom van Sante Maria de la Cabeza. Bij dagorder is deze onderscheiding bekend gemaakt aan alle troepeneenheden, die voor het Spanje der traditie strijden tegen het Spanje van Moskou. Er zijn nog geen twaalf dragers van deze allerhoogste onderscheiding.

Millioenen Spaanse soldaten en patriotten hebben van smart en van trots gesidderd toen zijn van deze onderscheiding kennis namen. Van smart omdat de held, die deze onderscheiding na zijn dood verleend werd, bezweken was in de strijd en lafhartig gefusilleerd op zijn bed van smarten, waarop hij nog een laatste weerstand bood aan den vijand, die hem en zijn handvol dapperen slechts had overwonnen, doordat... zij geen leeftocht en geen ammunitie meer hadden. Van trots, omdat deze Cortez van zijn grote naamgenoot, den veroveraar van Mexico, den grootste der Conquistadores, en van het Spanje der traditie in elk opzicht, en zo waardige zoon geweest is.

Het Alcazar van Toledo en het heiligdom van Nostra Senora de la Cabeza, kapitein Moscardo en kapitein don Cortez — twee wapenfeiten en twee helden. Het eerste wapenfeit en de eerste held stralend in de apotheose der overwinning; het tweede wapenfeit en de tweede held omhangen met het sombere floers van nederlaag en dood — een nederlaag en een dood, waaruit echter voor zijn volk de opstanding zal voortkomen. Moscardo en Cortez — twee eenvoudige subalterne officieren, de een van het leger, de andere van de rijkspolitie, die in Spanje geschoeid is op dezelfde leest als in het moederland de marechaussée. Beide schreven met hun mannen een gulden bladzijde in het boek der geschiedenis, die gewaardeerd zal worden zolang nog dappere en trouwe harten in mannenborsten kloppen en mannenhanden de wapens zullen willen opnemen ter verdediging van het vege lijf, van vrouw en kind, en een groot en heilig ideaal.

Moscardo overwon, wist stand te houden totdat de bevrijders kwamen — hij voert nu als generaal een legerkorps aan tegen zijn vroegere belegeraars. Cortez sluimert in zijn graf totdat de réveille van de jongste dag hem van de doden zal doen opstaan. Maar van zijn graf, op heden nog onbekend, zal een kracht uitgaan — zelfs al zou het onvindbaar blijken — welke die van vele legerkorpsen zal evenaren. Hij deed niet minder, hoogstwaarschijnlijk zelfs meer voor zijn land dan zijn wapenbroeder Moscardo, wien het krijgsgeluk diende. Men oordele zelf:

In de tweede helft van de gloeiend hete Augustusmaand van het jaar 1936 werd de Spaanse bodem als met een brandijzer geschroeid door het drievoudig vuur van de zon, van de oorlog en van de broedermoord. In de dorpen, die nog niet door het kanon bestookt werden, hielden broers en familieleden ware klopjachten op elkaar.

In de Zuidelijke provincie Jaen ging het bijzonder bloedig toe. Honderd-vijftig leden der Guardia Civil trachtten zich en hun gezinnen het leven te redden door de gemeenten te verlaten, waar zij met enkelen in garnizoen lagen — een speciale organisatie moordde hun vrouwen en knderen uit, indien deze onbeschermd werden achtergelaten! — en deze wierpen zich in twee plaatsen, die voor verdediging geschikt leken. In het heiligdom van O. L. Vr. van Cabeza, dat op een heuvel gelegen en met muren omgeven uit een tijd dateert, waarin de monnikken nog zo dikwerf de wapenrusting onder de pij droegen om elk ogenblik tegen de Moren de weergang hunner muren te kunnen bezetten. En ook nog in het vlak daartegenover maar lager gelegen kasteel van Lugar Nuevo, welks oude verweerde basteien met hun voet aan een zijde in de Guadalquivir staan.

Twaalfhonderd mannen, grijsaards, vrouwen en kinderen, wier enigste misdaad was, dat zij land in eigendom bezaten en die dus de keuze hadden tussen een schot in hun nek resp. met benzine te worden begoten en levend verbrand, of de vlucht, voegden zich daar bij hen.

Enkele dagen later begon de aanvankelijk dubbele belegering, die precies negen maanden zou duren. In het kloosterkasteel met de kapel van O. L. Vr. van la Cabeza voerde de kapitein Cortez het bevel. Hij beschikte over één mitrailleur, honderd-dertig geweren — buiten de pistolen — en twintig jachtgeweren, die de grondbezitters hadden meegebracht.

De eerste weken wist niemand nog hoe de fronten ooit zouden lopen, maar dra bleek, dat de belegerden een enclave in Rood Spanje vormden en dat hen te belegeren een weinig riskante onderneming zou zijn, daar een ontzet welhaast uitgesloten moest worden geacht.

De belegeraars bouwden methodisch hun mitrailleursnesten, die elke uitval onmogelijk maakten en hun artillerie begon haar breekijzerarbeid.

Binnen de muren leefde men het leven van een koortslijder in een graf. Cortez had iedereen zijn taak aangewezen. De mannen stonden met het geweer in de hand op en achter de muren — zolang er nog muren waren! De jongere vrouwen helpen bij de verdediging mee door de wapens in orde te houden, de mannen op hun posten van het nodige te voorzien en de geweren, die vrij kwamen, over te nemen. Toen het geschutvuur de muren had weggebroken, lagen de verdedigers languit tussen de puinhopen om de stormaanvallen, die op het onverwachts plaats hadden, af te kunnen slaan.

In de crypte en de andere gewelven, in de rots der bergvesting uitgehouwen, hadden de non-cambattanten — vele malen, talrijker dan de strijders — een toevlucht gezocht. Onder hen waren heel wat vrouwen, die een kind verwachten of er een voedden. De enige troost en toevlucht van al die rampzaligen, die in het donker of een schemerduister eindeloze dagen sleten, — negen volle maanden lang! — was een bijna zwart geworden schilderij van de Heilige Moeder Gods, waarvoor zij telkens weer om kracht baden.

Een enkele grote vreugdedag mochten zij beleven. De minderheid, die in het kasteel Lugar Nuevo belegerd werd, wist, de waakzaamheid van den vijand ten spijt, zich in het holst van de nacht bij hen te voegen — voltallig, zonder enig verlies bij deze gewaagde onderneming, waarbij men alles op alles gezet had.

De vereniging deed — overigens ongemotiveerd — de hoop op de bevrijding herleven. De Voorzienigheid, die hen dit geluk geschonken had, zou zich ook verder over hen erbarmen. Men was nu met dertienhonderd zielen bij elkaar — verdedigd door 140 gewapenden.

In de ondergrondse gewelven werden kinderen geboren. Voor hen en voor hun moeders was het steeds meer toenemend gebrek aan het allernoodzakelijkste wel het ergste. Geen melk, geen geneesmiddelen. Ook de gewone vivres konden slechts met mondjesmaat worden uitgedeeld. En — de munitie raakte ook op bij het afslaan der telkens weer herhaalde stormaanvallen.

Ondanks alles vervielen zij niet tot wanhoop. Zelfs de stervenden niet — zij hadden een priester om hen in hun doodstrijd bij te staan en te sterken met de troostmiddelen der Heilige Kerk.

De zon van de late herfst bescheen slechts een puinhoop, waaronder in de diepte menselijke wezens leefden, leden en baden. Het opperbevel van Franco kwam op de hoogte van het vreselijke drama, dat zich dertig kilometer voor het Witte front in het Rode Spanje afspeelde. Op een goede dag daverde een vliegtuig brullend over hen heen. Het liet kleine parachutes vallen. De volgende dagen kwamen er meer. Dra had men levens- en geneesmiddelen, munitie en zelfs... postduiven. De laatsten hingen met samengebonden vleugeltjes onder aan de kleine parachutes en de kleine ordonnansen volgen terug naar Cordova met dringende verzoeken — meer levensmiddelen, meer munitie, een nationale vlag en — om Godswil! — een doctor.

De doctor — een edele gek! — werd gevonden. De vliegmachine wierp hem op een goede morgen af en eer hij sneuvelde had hij tweehonderd rampzaligen verlichting in hun lijden gebracht en van twee en twintig jonggeborenen, die in het duister der catacomben ter wereld kwamen, de ogen geopend. God hebbe zijn edele ziel!

De echos van het gejuich, waarmede Spanje en de wereld de helden van het Alcazar toejubelde, waren reeds lang verstomd, toen altijd nog zestig helden, van wie de wereld practisch geen notitie nam, het heiligdom van Nostra Senora de la Cabeza verdedigden. Er waren nog maar zestig helden over van de honderdvijftig! Maar zij bleven met dezelfde moed en dezelfde grimmige vastberadenheid hun puinhopen verdedigen als zij het voltallig hun middeleeuwse kloosterkasteel gedaan hadden.

De Roden hadden prachtig luchtafweergeschut gekregen en daarmee een einde gemaakt aan de ravitaillering door de lucht. Voor elke tegenslag der legers van Valencia — en die waren talrijk — werden de belegerden met een extra zwaar bombardement gestraft. Zo ging men de maand April 1937 in. Viermaal werd in de loop dier maand het heiligdom berend — vier maal werden de aanvallers met roodbebloede koppen teruggeslagen. Maar de dertigste April bracht het einde — Don Cortez zou de eerste Mei voor God, diens Heilige Moeder en den heiligen koning Ferdinand in de hemel staan met de warmrode rozen van zijn martelaarschap in de hand.

Om zes uur des morgens begon het trommelvuur uit twee batterijen van 145 m.M. Kapitein Cortez werd de schouder verbrijzeld en toen men hem naar beneden droeg, werd hij andermaal in de dij getroffen. In de crypt lei men hem naast zijn beide luitenants, die alreeds buiten gevecht gesteld waren. Op dit ogenblik werd er buiten „Stormen" geblazen — voor een gemengde brigade van milirianos, het bataljon van Jaen en een gereed gehouden reserve van... zesduizend man! Een Rode aanvoerder, die allen vooruitsnelt, wordt neergelegd, maar wat baat dat. Urenlang duurt de berenning, totdat opeens het schieten der belegeraars ophoudt. Zij hebben hun allerlaatste patroon weggeschoten! Het is nu zes uur des avonds — twaalf uur heeft de laatste wanhopende weerstand van een handjevol helden en heldinnen tegen een waanzinnige overmacht geduurd!

De stormvloed der juichende en uitgelaten overwinnaars overstroomt de puinhoop. De gewonde kapitein legt men met matras en al op een vrachtauto en zo rijdt men hem naar het hospitaal te Jaen. Hij heeft niet lang meer te leven en dus — neemt de krijgsraad zitting rond zijn bed van smarten. Men vraagt hem inlichtingen aangaande de wijze, waarop hij in verbinding met Franco bleef en vooral wilde men de betekenis weten van enige heliographische tekens, die na een succes van Queipo de Llano het Rode Opperbevel bijzonder geinteresseerd hadden.

Maar don Cortez verwaardigde zich niet zijn rechter te antwoorden en dus werd hij staande de zitting ter dood veroordeeld.

Bij het eerste morgenkrieken trad in de hof van het hospitaal het vuurpeleton aan. De kapitein had niet lang meer te leven en men moest zich haasten, wilde men alsnog het vuur van zijn dood verhaasten.

Men bracht hem voor de geweren — op zijn bed vastgebonden en tegen de muur zette men dit bed nagenoeg rechtop. Met bloed bevlekt stond hij aldus voor zijn beulen. De officier van het vuurpeleton stelde hem andermaal dezelfde vragen.

Den stervende vloog het laatste bloed duidelijk zichtbaar naar het hoofd. Voor het eerst en voor het laatst zou hij tot zijn overwinnaars spreken. Zeer duidelijk zei hij met heldere stem, op elke lettergreep de nadruk leggend: Arriba España! — Hoog Spanje.

„Fuego!" — Vuur — schreeuwde de officier en twaalf Spaanse kogels spijkerden don Cortez voor eeuwig op zijn bed van smarten vast.

ONDANKS DE KERKVERVOLGING GROEIT HET GELOOFSLEVEN IN DUITSLAND.

In het Aartsbisdom van Breslau werd onlangs een bedevaart voor jonge mannen gehouden naar Wartha. Meer dan een uur lang trokken over de 15000 jonge pelgrims zwijgend de berg op vooraf gegaan door een priester met het H. gegaan door een priester met het H. Kruis. In de Pontificale Hoogmis die daarop volgde sprak de Kardinaal Aartsbisschop Dr. Bertram de pelgrims op ontroerende wijze toe.

„Geloof mij, één ding maakt een diepe indruk, uw zekere rustige gang. Men kan zeggen wat men wil, deze jeugd moet haar weg verder gaan.... Van den groten Kerkleraar Gregorius van Nazianze zegt de geschiedenis: Hij was zo hard als diamant. Zo ook moet gij hard en sterk zijn in de strijd voor het geloof. Hij was gelijk een magneet, hij wist te streven om naar de Heiland te gaan. Zo moet ook de jonge man zijn gelijk een magneet: een Apostel zijn, een Apostel der Liefde, een Apostel der Bludschap.

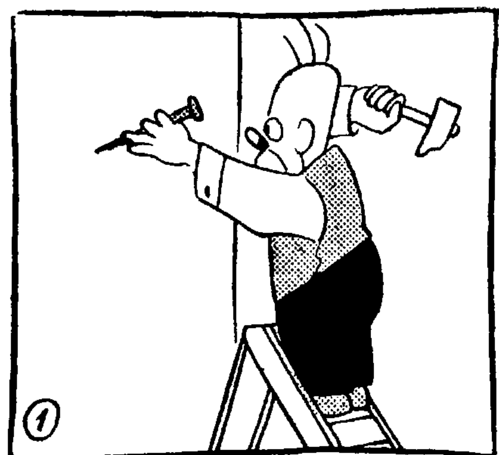
DE AFBRAAK DER KERKEN IN CATALONIE.

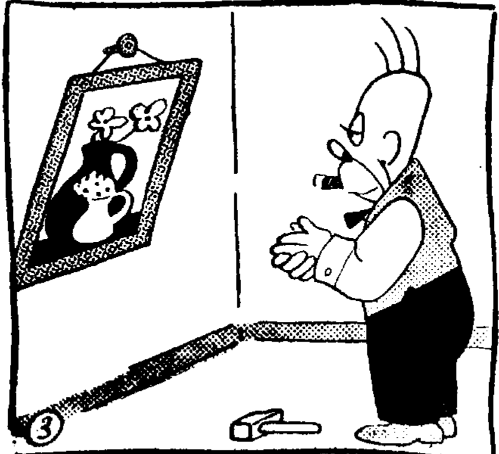
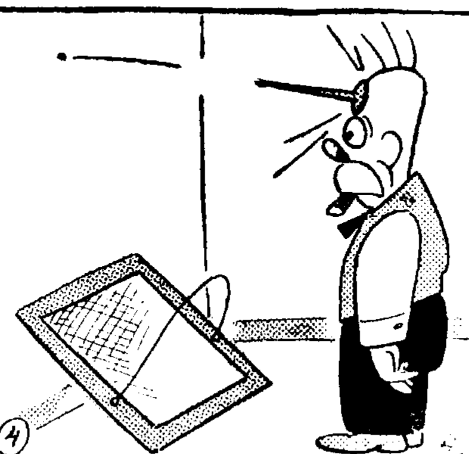
Een communistisch blad in de Duitse taal de „Soziale Revolution" publiceert het volgende bericht:

„De bouwarbeiders haasten zich nu met het afbreken der kerken in Catalognië. Sinds de maand Juli 1936 zijn alle kerken gesloten. Op het platteland wordt een gedeelte van de kerken omgebouwd in markthallen of in vakvereenigingsgebouwen. De andere godsdienstige gebouwen worden de een na de andere afgebroken op enkele uitzonderingen na, als de gebouwen namelijk hoge artistieke waarde hebben. De laatste weken zijn de Catalaanse arbeiders met verdubbeld ijver aan de afbraak der kerken bezig geweest.

TOERISTENSCHEPEN.

Laconia	11 Feb. 1938.
Statendam	13 Feb. 1938.
Britannic	14 Feb. 1938.
Veendam (uit New-Orlean	14 Feb. 1938.
Pilsudski	14 Feb. 1938.
Georgic	25 Feb. 1938.
Kungsholm	26 Feb. 1938.
New York	27 Feb. 1938.
Empress of Australia	27 Feb. 1938.
Arcadia	28 Feb. 1938.
Pilsudski	2 Mrt. 1938.
Statendam	6 Mrt. 1938.
Britanic	7 Mrt. 1938.
Paris	7 Mrt. 1938.
Veendam (uit New-Orleans	10 Mrt. 1938.
Georgic	17 Mrt. 1938.
Kungsholm	19 Mrt. 1938.
Arcadia	20 Mrt. 1938.
Pilsudski	21 Mrt. 1938.
Britannic	27 Mrt. 1938.
Paris	28 Mrt. 1938.
R'dam (rond Z-Amerika	31 Mrt. 1938.
Kungsholm	2 Apr. 1938.
Statendam	4 Apr. 1938.

ADAMSON EN DE SPIJKER DIE REAGEERT.